

Drs. K.J. Poppe

Med. No. 347

**NEDERLANDSE BRUTO STANDAARD SALDI
VOOR BEDRIJFSTYPERING IN EG-VERBAND (bss 1982)**

Mei 1986

SIGN: L 27-342
EX. NO: c
MLV:

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Landbouw**

REFERAAT

NEDERLANDSE BRUTO STANDAARD SALDI VOOR BEDRIJFSTYPERING IN EG- VERBAND (BSS 1982)

Poppe, K.J.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1986

37 p., fig., tab.

Uiteenzetting over de berekening van de Nederlandse grootte eenheid (nge) en de bruto standaard saldi (bss) 1982. Deze coëfficiënten worden gebruikt voor typering en bepaling van de grootte van landbouwbedrijven (incl. tuinbouw).

Tot nu toe heeft het gebruik van deze normen zich beperkt tot de in Europees verband gehanteerde EG-typologie. Met ingang van meitelling 1986 zal het Centraal Bureau voor de Statistiek de in Nederland bekende VAT-typologie geleidelijk vervangen door een Nederlandse variant van genoemde EG-typologie (het z.g. NEG-systeem). Daarbij zullen de in deze mededeling gepresenteerde nge en bss worden gebruikt. De standaardbedrijfseenheid (sbe) zal voor onderzoek en voorlichting beschikbaar blijven.

Bedrijfstype/bedrijfsgrootte/classificatiemethoden/bruto standaard saldi

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
1. INLEIDING	7
2. HET BSS-CONCEPT	8
2.1 De definitie van de bss	8
2.2 Vergelijking van bss en sbe	8
2.3 EGE en nge	10
2.4 Technische produktie-eenheden	10
3. BEREKENING BSS-1982	12
3.1 Bron van de gegevens	12
3.2 Normalisatie	12
3.3 Verbijzondering per produkt	12
3.4 Berekening nge	13
4. RESULTATEN EN TOEPASSINGEN	17
4.1 Resultaten	17
4.2 Toepassingen	21
LITERATUUR	22
BIJLAGEN	
1. Definitie en berekeningswijze van de bss	23
2. Vergelijking van meetlingsrubrieken en EG-kenmerken	27
3. BSS 1973, 1980 en 1982	33
4. Produktieomvang in sbe, bss en nge per bedrijfstype	36

Woord vooraf

Hoewel het begrip bruto standaard saldo (bss) in de Europese statistiek al geruime tijd gehanteerd wordt, zal het voor velen betrekkelijk nieuw zijn. Daar de Commissie voor de Landbouw- en Voedselvoorzieningsstatistiek besloten heeft om voor typering en dimensionering van landbouwbedrijven gebruik te maken van de bss, leek het nuttig om aan de berekende bss een grotere bekendheid te geven, net zoals dat voor de sbe gebeurd is.

De berekeningen voor de bss-1982 zijn uitgevoerd door de afdelingen Landbouw (in het bijzonder door de sectie Prognoses, Produktiviteit en Rentabiliteit o.l.v. H. Dröge) en Tuinbouw (in het bijzonder door drs. A. Boers). De tabellen met meetingscijfers zijn verzorgd door J. de Ruiters van de afdeling Centrale Informatie Verwerking. De tekst van deze mededeling is geschreven door drs. K.J. Poppe, die het LEI vertegenwoordigt in de deskundigengroep Typologie van de EG.

De Directeur,

R. de Veer

Den Haag, mei 1986

1. Inleiding

In de Europese Gemeenschap, en in navolging daarvan ook in een aantal ons omringende landen, wordt het bruto standaard saldo per dier en per gewas gebruikt om voor statistische doeleinden het type en de grootte (dimensie) van landbouwbedrijven te bepalen. Deze twee onderdelen van de typologie worden aangeduid als typeren en dimensioneren.

Om de internationale vergelijkbaarheid te bevorderen zal met ingang van 1986 de in Nederland bekende VAT-typologie (die gebaseerd is op de sbe) geleidelijk worden vervangen door de NEG-typologie. Deze NEG-typologie is een Nederlandse variant van de EG-typologie en is gebaseerd op het bruto-standaard saldo (kortweg: bss) en de daarvan afgeleide Nederlandse Grootte Eenheid (nge). Voor onderzoek en voorlichting zullen de standaard bedrijfseenheden (sbe) in de toekomst beschikbaar blijven.

Doel van deze publikatie is om het concept en de berekeningswijze van de bss en nge duidelijk te maken. Over de NEG-typologie zelf zal het Centraal Bureau voor de Statistiek in 1986 een publikatie uitbrengen.

Achtereenvolgens zal hier aan de volgende onderwerpen aandacht worden besteed: het concept van de bss en de verschillen tussen bss en sbe (hoofdstuk 2), de berekeningswijze en de gebruikte gegevens (hoofdstuk 3), de resultaten van de berekening van de bss-1982 en enkele toepassingen (hoofdstuk 4).

2. Het bss-concept

2.1 De definitie van de bss

"Onder het bruto-saldo van een onderdeel van een landbouwbedrijf wordt verstaan de in geldswaarde uitgedrukte totaalopbrengst minus bepaalde bijbehorende specifieke kosten", aldus de beschikking van de Europese Commissie. Onder bruto-standaard-saldo (bss) verstaat men vervolgens de waarde van het bruto-saldo die overeenstemt met de gemiddelde situatie in een bepaalde regio. De door de Europese Commissie gegeven beschrijving van de bss is opgenomen in het EG-publikatieblad L 220 d.d. 17-8-1985 en is gereproduceerd in Bijlage 1.

In het kort komt het er op neer dat het saldo van een produkt bestaat uit opbrengsten, verminderd met de directe variabele kosten (m.n. meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, afzetkosten, krachtvoeder, aangekocht ruwvoer, ziektebestrijding). Tot de op de opbrengsten in mindering gebrachte kosten behoren in de regel niet de kosten voor arbeid, mechanisatie, gebouwen en werk door derden. De bss voor een dier of gewas heeft betrekking op de opbrengsten en kosten voor een periode van 12 maanden.

Voor de berekening van de bss wordt niet uitgegaan van de gegevens voor een specifiek jaar, maar van documentatie voor een referentieperiode van minstens drie jaar. De verkregen cijfers moeten mede daardoor representatief geacht kunnen worden voor een normaal jaar (normalisatie). Zo dient de berekening voor de bss-1982 minimaal gebaseerd te zijn op documentatie van de boekjaren 1981 (of 1981/1982), 1982 en 1983 1). De bss wordt in de regel voor elke Europese structuurtelling (dat is tweejaarlijks) herzien.

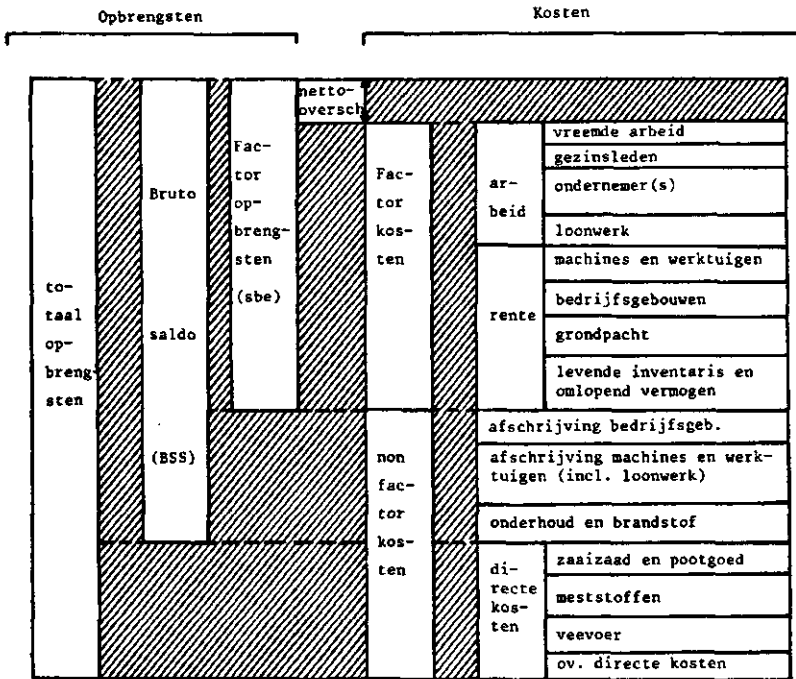
Tot slot is het van belang op te merken dat de bss een minimaal bedrag in ECU is. Dat betekent dat de bss na een periodieke herziening veelal groter zal zijn en dat de wisselkoersontwikkeling invloed heeft op de hoogte van de Nederlandse bss.

2.2 Vergelijking van bss en sbe

In figuur 2.1 wordt de bss vergeleken met de standaardbedrijfseenheid (sbe). Bij de bss worden alleen de directe (proportioneel variabele) kosten op de opbrengsten in mindering gebracht, terwijl bij de sbe ook de overige non-factorkosten in

- 1) Hierbij wordt gemakshalve voorbijgegaan aan de in de beschikking toegestane methode om voor bepaalde herzieningen van de bss deze uit te voeren door al berekende bss van oudere jaren aan te passen met behulp van prijs- en volume-cijfers.

Figuur 2.1 Definities van sbe en bss

aanmerking worden genomen. Alhoewel beide coëfficiënten dus uitgaan van een opbrengst-concept is de onderbouwing van de sbe completer, omdat die gebaseerd is op de netto-toegevoegde waarde (factoropbrengsten). Het verschil in definiering van BSS en sbe leidt ertoe dat bij het gebruik van bss in plaats van sbe bedrijven met (produkten met) relatief veel directe kosten per eenheid produkt kleiner worden. Dat betekent dat met name de omvang van de intensieve veehouderij bij het gebruik van bss in vergelijking met de sbe wordt onderschat.

Een tweede verschil tussen bss en sbe is de methode van aanpassing. De bss is een nominaal bedrag in ECU, dat bij een herziening als gevolg van inflatie groter wordt. De sbe is gedefinieerd als een verhoudingsgetal, waarbij op het moment van herziening het totaal aantal sbe in Nederland constant gehouden wordt. Dit voorkomt dat er in statistieken al te grote trendbreuken voorkomen, hoewel voor specifieke sectoren dergelijke trendbreuken niet te voorkomen zijn.

2.3 EGE en nge

Omdat ook in de Europese Gemeenschap het besef is gegroeid dat de nominale groei van de bss vertekenend werkt, heeft men besloten om met ingang van de bss-1982 de Europese Grootte Eenheid (EGE) aan te passen. Deze Europese Grootte Eenheid was gedefinieerd als 1 EGE = 1000 bss, waarmee de functie van de EGE beperkt bleef tot het verkrijgen van hanteerbare getallen. Door nu deze verhouding EGE/bss aan te passen met behulp van de prijsontwikkeling van de bruto-toegevoegde waarde van de Europese landbouw (in Ecu gemeten), kan een coëfficiënt verkregen worden die de daadwerkelijke groei van de landbouwbedrijven weergeeft. In concreto betekent dit dat voor de bss-1980 blijft gelden 1 EGE = 1000 bss en dat voor de bss-1982 waarschijnlijk een verhouding 1 EGE = 1100 bss zal gelden.

In de praktijk blijkt dat de ontwikkeling van het volume van de bruto-toegevoegde waarde tussen de lidstaten sterk uiteen kan lopen. Dit gevoegd bij het feit dat munteenheden ook over langere periodes over- of ondergewaardeerd kunnen zijn, heeft tot gevolg dat de EGE met name voor een kleinere lidstaat als Nederland geen representatief beeld geeft van de werkelijke groei van het gemiddelde Nederlandse landbouwbedrijf.

Daarom - en omdat de coëfficiënt EGE/bss veelal pas na de uitvoering van de metelling beschikbaar komt - zal in Nederland de nge (Nederlandse Grootte Eenheid) als groottemaat worden gehanteerd. Ook deze is voor de bss-1980 gedefinieerd als 1 nge = 1000 bss. Voor latere jaren zal het verhoudingsgetal nge/bss echter zo worden gekozen dat de nge voor het gemiddelde Nederlandse landbouwbedrijf het volume van de bruto-toegevoegde waarde in gulden weergeeft. De afwijkende waardeontwikkeling van de gulden ten opzichte van de ECU is in de nge geneutraliseerd.

2.4 Technische produktie-eenheden

In principe is het mogelijk om voor elk denkbaar gewas of dier (aangeduid als "technische produktie-eenheid" of t.p.e.) een bss te berekenen. Bij de sbe wordt voor alle ca. 150 technische produktie-eenheden in de metelling een sbe-waarde berekend, terwijl voor het LEI-boekhoudnet nog een aantal aanvullende sbe-waarden wordt gebruikt.

Het door de EG gehanteerde aantal technische produktie-eenheden is veel kleiner omdat de EG-statistieken veel minder gewassen en diersoorten onderscheiden. Bij de NEG-typologie is de lijst met door de EG onderscheiden technische produktie-eenheden als uitgangspunt genomen. Veelal bleek toepassing van deze minder verfijnde lijst in vergelijking met de in Nederland gebruikelijke lijst geen grote verschillen op te leveren voor typering en dimensionering. In een aantal gevallen is echter een verfijning noodzakelijk. Dit geldt vooral voor een aantal typisch Nederland-

seteelten als glasgroenten, glasbloemen en aardappelen. Ook bij het rundvee is de EG-indeling voor Nederland niet verfijnd genoeg. Bijlage 2 geeft een lijst met de door de EG, resp. de in de metelling gehanteerde technische produktie-eenheden. Daarbij is - waar dat noodzakelijk leek - de EG-indeling verfijnd, hetgeen in de codering is aangegeven door codes te splitsen onder toevoeging van "-1", "-2", etc. Voorheen werd van een minder uitgebreide specificatie gebruik gemaakt.

Het onderscheid tussen akker- en tuinbouwmatige groenten is aangebracht met areaalgrenzen, overeenkomstig het sbe-systeem; deze methode werd, zij het met andere grenzen, al toegepast bij het toekennen van de sbe en wordt nu ook doorgetrokken naar de typering: akkerbouwmatige groenten krijgen nu niet alleen een lagere norm, maar worden ook tot de akkerbouw gerekend.

3. Berekening bss-1982

3.1 Bron van de gegevens

De basis voor de berekeningen wordt gevormd door de volledige boekhoudingen uit het LEI-steekproefnet en de deeladministraties en opbrengstregistraties per produkt. Ook zijn aanvullende gegevens gebruikt van onder andere de proefstations. De uitgangspunten voor de berekeningen zijn de bij het LEI gebruikelijke 1). De omrekeningskoers naar de ECU is berekend door de Europese Commissie en heeft betrekking op de gemiddelde koers voor de periode 1981-1983.

3.2 Normalisatie

De te berekenen cijfers moeten representatief zijn voor een normaal jaar. Dit wordt bereikt door kosten- en opbrengstcomponenten trendmatig te normaliseren over een langere periode naar het niveau van 1982/83. Voor landbouwprodukten heeft de normalisatie als regel betrekking op de jaren 1970/71 - 1983/84. Voor tuinbouwprodukten is als regel het gemiddelde voor de periode 1981 - 1983 representatief voor 1982 geacht.

Door deze normalisatie zijn incidentele mee- en tegenvallers in prijzen en volumes zo goed mogelijk uit de cijfers geëlimineerd. Dat geldt in het bijzonder voor de kg-opbrengsten van de gewassen (weersinvloeden) en de prijzen van de produkten.

3.3 Verbijzondering per produkt

De bruto standaard saldi zijn opgesteld voor een groot aantal produkten. De uitkomsten daarvan zijn door weging verwerkt in de uiteindelijk berekenende bss, die veelal op groepen van produkten betrekking hebben. Daarbij zijn de in de praktijk voorkomende voor- en nateelten in verhouding tot hun oppervlakten in de uitkomsten van de desbetreffende hoofdteelten ingewogen. Dat is ook gebeurd voor andere aspecten die van invloed kunnen zijn op de hoogte van het saldo, zoals teeltwijze, plantdatum en mate van verwarming.

Bij de rundveehouderij gaat het EG-systeem ervan uit dat alleen bss aan de diersoorten wordt toegekend, en niet aan de oppervlakten ruwvoedergewassen (incl. graslandexploitatie). Alleen

1) Zie b.v. LEI-mededeling 131: Hoe rekent het LEI over de landbouw?

bij een lage veebezetting wordt een bss voor de ruwvoedergewassen toegekend. Uit onderzoek blijkt dat dit EG-systeem in vergelijking met de in Nederland gebruikelijke methode (sbe's) zeer vertekend werkt. Bedrijven met een hoge veebezetting per ha worden daardoor te groot weergegeven: via de dieren krijgen ze ten onrechte bss voor ruwvoedergewassen die bij de sbe-methode (waar aparte normen voor ruwvoedergewassen worden toegekend) niet worden toegekend. In figuur 3.1 is dit geïllustreerd. Figuur 3.2 geeft aan dat hantering van aparte bss-normen voor vee, ruwvoedergewassen en graslandexploitatie wel tot een dimensionering overeenkomstig het sbe-systeem leidt. In de EG-typologie is dit echter niet toepasbaar omdat dan een dermate groot deel van de bss op de melkveebedrijven uit ruwvoedergewassen afkomstig is, dat deze bedrijven niet meer als melkvee- maar als graslandbedrijf getypeerd zouden worden. Noodgedwongen is daarom het EG-systeem gevolgd. De coëfficiënt die bepaalt of er sprake is van een situatie waarin een bss voor ruwvoedergewassen mag worden toegepast (de z.g. coëfficiënt R_s 1)), is echter zodanig vastgesteld dat alleen op bedrijven met een veebezetting lager dan ca. 1,5 grootveeëenheid per ha een bss voor ruwvoer wordt toegekend, en dan alleen in beperkte mate. Dat betekent dat op het overgrote deel van de oppervlakte ruwvoedergewassen de bss voor ruwvoedergewassen niet wordt toegekend.

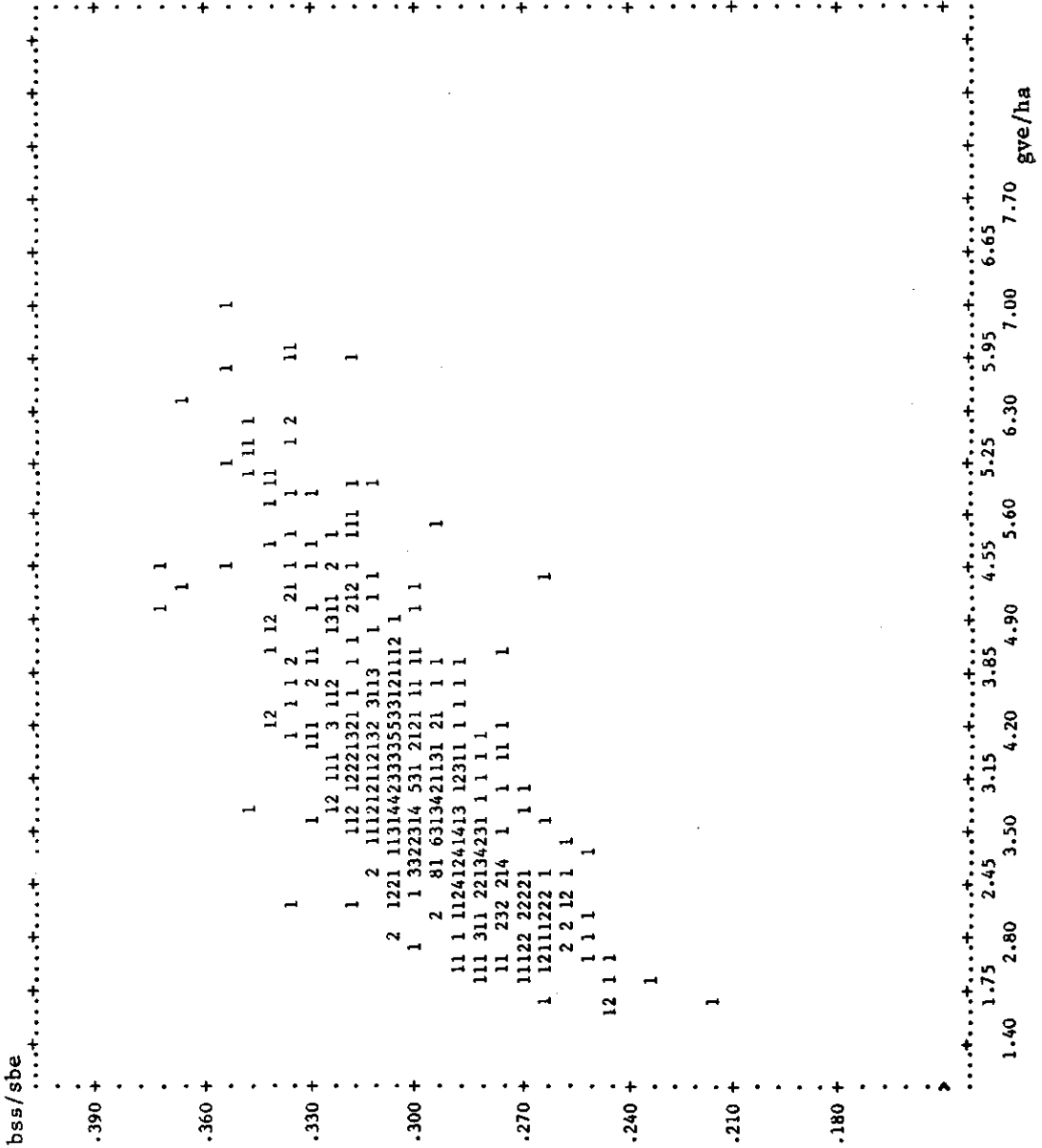
Deze coëfficiënt R_s is zodanig hoog dat weliswaar de omvang van de rundveesector goed wordt weergegeven, maar heeft het nadeel dat het aantal schapenbedrijven drastisch zou verminderen. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de voor grasland berekende bss te hoog moet worden geacht voor de extensievere graslanden van de schapenbedrijven. Door de bss voor schapen eveneens te verhogen (ca. 25%) is dit probleem opgelost, zij het op een wijze die weinig bevredigend is voor de dimensionering van de schapenbedrijven. Voor de typering van de melkveebedrijven heeft het apart toekennen van een bss voor ruwvoer op bedrijven met een lage veebezetting geen grote gevolgen: slechts 2800 van de 51.000 bedrijven in VAT-type 1 en 2 worden in NEG-type 4449 (overige graasdierbedrijven) ingedeeld, en van deze 2800 bedrijven heeft minder dan de helft meer dan één derde van hun bss in grasland en meer dan één derde in melkvee.

3.4 Berekening nge

De ontwikkeling van de nge moet het verloop van het reële volume van de bruto toegevoegde waarde voor het Nederlandse landbouwbedrijf weergeven. De ontwikkeling van het aantal bss tussen 1980 en 1982 wijkt daarvan af en moet dus gecorrigeerd worden aan de hand van de verhouding nge/bss.

- 1) Deze coëfficiënt wordt voor een bedrijf berekend door de bss voor graasdieren te delen door die voor ruwvoedergewassen (zie bijlage 1).

Figuur 3.1 Samenhang tussen veebezetting en de verhouding bss/sbe, waarbij de bss zijn toegekend volgens de EG-methode

Het werkelijke verloop van het aantal bss wordt weergegeven door het totaal aantal bss in 1980 (technische productie-eenheden volgens metelling 1980 x bss-1980) te vergelijken met het totaal aantal bss in 1982 (t.p.e. volgens metelling 1982 x bss-1982).

Deze ontwikkeling is opgebouwd uit vier componenten:

- de ontwikkeling van het aantal t.p.e. tussen metelling 1980 en metelling 1982;
- de ontwikkeling van het volume van de bss in constante guldens per t.p.e. tussen bss-1980 en bss-1982;
- de ontwikkeling van de prijs van de bss in guldens per t.p.e. tussen bss-1980 en bss-1982;
- de ontwikkeling van de wisselkoers guldens/Ecu tussen 1980 en 1982.

De eerste twee componenten vormen de ontwikkeling van het volume van de bss, die nog enigszins kan afwijken van de ontwikkeling van het volume van de toegevoegde waarde.

4. Resultaten en toepassingen

4.1 Resultaten

De volgens de in de vorige hoofdstukken beschreven methode berekende bss zijn weergegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1 bss-1982, in ECU per ha c.q. dier

Code	Omschrijving	bss
D/01	Zachte tarwe	1155
D/01-1	Wintertarwe	1195
D/01-2	Zomertarwe	820
D/03	Rogge	775
D/04	Gerst	995
D/05	Haver	925
D/06	Korrelmais	850
D/08	Ov. granen	850
D/09	Peulvruchten	1215
D/09-1	Bruine Bonen	1315
D/09-2	Erwten	1140
D/10	Aardappelen	2375
D/10-1	Pootaardappelen op klei	4085
D/10-2	Pootaardappelen op zand/veen	2815
D/10-3	Consumptieaardappelen op klei	2545
D/10-4	Consumptieaardappelen op zand/veen	1620
D/10-5	Fabrieksaardappelen	1310
D/11	Suikerbieten	1965
D/12	Voederhakvruchten	1345
D/13D	Handelsgewassen	1245
D/14A	Groenten volle grond	1945
D/14A-1	Uien	2505
D/14A-2	Conservengroente	1090
D/14A-3	Ov. groenten in volle grond	2580
D/14B	Groenten Open grond	6860
D/14B-1	Aardbeien	17540
D/14B-2	Augurken en peen	10950
D/14B-3	Andijvie etc.	6090
D/14B-4	Ov. groenten open grond	3930
D/15	Groenten onder glas	102900
D/15-1	Opweekmateriaal	289100
D/15-2	Verwarmede tomaten etc.	105200
D/15-3	Onverwarmede aardbeien etc.	87900
D/15-4	Onverwarmede tomaten etc.	66300

Tabel 4.1 (1e vervolg)

Code	Omschrijving	bsc
D/16	Bloemen open grond	13100
D/16-1	Hyacinten etc.	16100
D/16-2	Trekheesters	11900
D/16-3	Narcissen en Gladiolen	7600
D/16-4	Vaste planten	3350
D/17	Bloemen onder glas	129900
D/17-1	Opweekmateriaal	282500
D/17-2	Potplanten	167700
D/17-3	Rozen etc.	141100
D/17-4	Trosanjers etc.	117600
D/17-5	Chrysanten	104500
D/18A	Tijdelijk grasland	800
D/18B	Ov. voedergewassen	1230
D/18B-1	Snijmais	1235
D/18B-2	Klaver en luzerne	615
D/19	Zaden bouwland	1845
D/19-1	Landbouwzaden	1410
D/19-2	Tuinbouwzaden	5740
D/20	Ov. gewassen bouwland	1040
F/01	Blijvend grasland	800
F/02	Weiden met geringe opbrengst	0
G/01A	Boomgaarden en kleinfruit	5780
G/01A-1	Kleinfruit en kersen	11140
G/01A-2	Ov. fruit	5550
G/05	Boomkwekerijen	19200
G/05-1	Sierconiferen en -heesters	33500
G/05-2	Bos- en haagplantsoen etc.	8900
G/07	Ov. meerjarige cultures onder glas	87100
I/02	Paddestoelen (per 100 m2)	6940
J/01	Eenhoevige dieren	935
J/01-1	Pony's en paarden jonger dan 3 jaar	230
J/01-2	Pony's en paarden ouder dan 3 jaar	965
J/02A	Mnl. runderen jonger dan 1 jaar	150
J/02A-1	Mestkalveren	115
J/02A-2	Ov. mnl. mestvee jonger dan 1 jaar	300
J/02A-3	Ov. mnl. runderen jonger dan 1 jaar	215
J/02B	Vrl. runderen jonger dan 1 jaar	215
J/02B-1	Vrl. mestvee jonger dan 1 jaar	200
J/02B-2	Ov. vrl. vee jonger dan 1 jaar	215
J/03	Mnl. runderen 1-2 jaar	300
J/04	Vrl. runderen 1-2 jaar	215
J/04-1	Vrl. mestvee 1-2 jaar	200
J/04-2	Ov. vrl. vee 1-2 jaar	215
J/05	Mnl. runderen 2 jaar en ouder	300
J/06	Vaarzen 2 jaar en ouder	215

Tabel 4.1 (2e vervolg)

Code	Omschrijving	bss
J/06-1	Vrl. mestvee 2 jaar en ouder	200
J/06-2	Ov. vrl. vee 2 jaar en ouder	215
J/07	Melkkoeien	900
J/08	Ov. koeien	200
J/09A	Ooien	125
J/09B	Ov. schapen	0
J/10	Geiten	230
J/11	Biggen (mits J/12 = 0)	35
J/12	Fokzeugen 50 kg en meer	285
J/13	Andere varkens	45

Per 100 dieren:

J/14	Slachtkuikens	85
J/15	Leghennen	215
J/15-1	Leghennen 18 wkn. en ouder	210
J/15-2	Leghennen jonger dan 18 wkn.	95
J/15-3	Moederdieren slachtrassen jonger dan 5 mnd.	280
J/15-4	Moederdieren slachtrassen ouder dan 5 mnd.	560
J/16	Ov. pluimvee	355
J/16-1	Jonge kalkoenen voor de slacht	380
J/16-2	Kalkoenen voor de eierproductie jonger dan 7 mnd.	480
J/16-3	Kalkoenen voor de eierproductie 7 mnd. en ouder	1925
J/16-4	Eenden	245

Deze bss-1982 zullen in de EG-typologie worden gebruikt met ingang van 1985. In bijlage 3 zijn ook de bss voor 1973 en 1980 weergegeven 1). De verhouding bss/nge is vastgesteld op 1 nge bss-1982. De ontwikkeling van het aantal nge geeft daarmee de netto-volumegroei van de landbouw weer. Voor deze ontwikkeling is uitgegaan van de sectorrekening voor de landbouw

- 1) Omdat bij de berekening van de bss-1973 in een aantal gevallen uitgegaan is van andere specificaties dan in 1980 en omdat de documentatiebasis in de loop der jaren verbeterd is, zijn de bss-1973 niet altijd goed vergelijkbaar met die van latere jaren. De bss-1973 zijn opgenomen omdat ze in publikaties van het Europese boekhoudnet ILB nog toegepast worden.

(Landbouwcijfers, tabel 81B). Daaruit kan worden afgeleid dat de genormaliseerde stijging van de bruto-toegevoegde waarde in het begin van de tachtiger jaren ca. 5% per jaar bedroeg. Omdat het aantal bss van 1980 naar 1982 steeg met 7,5% tot 6390 miljoen is de verhouding nge/bss vastgesteld op 1 nge = 975 bss 1). Het gevolg is dat het aantal nge tussen 1980 en 1982 met 10% stijgt. Daarbij moet er op gewezen worden dat de volumeontwikkeling tussen de produkten sterk uiteenloopt. Zo is het volume van de tuinbouwproduktie vele malen sterker gestegen dan dat van de melkveehouderijproduktie.

Toepassing van deze verhouding voor bepaalde (groepen van) produkten of voor bepaalde gebieden waar het produktiepakket geen afspiegeling vormt van de gemiddelde Nederlandse landbouw moet dan ook met de nodige voorzichtigheid gebeuren.

Bovendien kan de volumegroei gemeten met de nge afwijken van de volumegroei van de netto-toegevoegde waarde. Tabel 4.2 geeft meer inzicht in de samenhang tussen bss, nge, EGE en sbe.

Tabel 4.2 Samenhang tussen bss, nge, EGE en sbe

Meitelling en normen:	1980	1982	1982 in % 1980
Aantal bss	5942 mln.	6390 mln.	107,5
Aantal sbe	21,9 mln.	22,2 mln.	101,3
1 nge = ... bss	1000	975	
1 EGE = ... bss	1000	1100	
Aantal nge	5,94 mln.	6,55 mln.	110
Aantal EGE	5,94 mln.	5,81 mln.	98
1 sbe = ... bss	271	288	
1 nge = ... sbe	3,7	3,4	
1 EGE = ... sbe	3,7	3,8	
1 EGE = ... nge	1,0	1,1	

- 1) $107.5/105 \times 1000 = 975$. Dat de stijging van de bss achterblijft bij die van de bruto-toegevoegde waarde volgens de sectorrekening kan velerlei oorzaken hebben. Zo is - door het verminderende aandeel van kleinere bedrijven - de produktiviteit op sectorniveau hoger dan op bedrijfsniveau. Ook is het splitsen van rubrieken en de verandering van de grens tussen akker- en tuinbouwmatige groenten debet aan dit verschil. Verder bleek achteraf dat voor 1980 enkele bss in de tuinbouwsector te hoog waren vastgesteld.

4.2 Toepassingen

Uit vergelijking van de sbe en de bss per produkt blijkt duidelijk dat de verhouding bss/sbe sterk uiteenloopt tussen de produkten. Dit is het gevolg van de hogere kapitaal- en/of arbeidsinzet voor produkten waar deze verhouding relatief hoog is. Het gevolg hiervan is dat het aandeel van bepaalde produkten in de totale produktie sterk verandert bij het meten in nge in plaats van sbe. Een voorbeeld hiervan is de varkenssector. In 1982 was 9,9% van het totaal aantal sbe afkomstig uit de varkenshouderij. In bss gemeten was dit maar 9,0%.

Tabel 4.3 geeft een beeld van deze verschillen per sector.

Tabel 4.3 Sectoren naar relatieve omvang, gemeten in sbe c.q. nge

Sector	Aandeel in % van		Procentueel verschil
	totaalaantal sbe	----- nge	
Akkerbouw (incl. snijmais en vollegrondsgroenten)	15,3	16,3	+6
Tuinb.: groenten en champignons	11,8	10,6	-10
Tuinbouw: sierteelt	13,1	11,2	-15
Blijvende teelten (fruit en boomkwekerij)	5,1	4,0	-22
Graasdieren en grasland	42,1	46,8	+11
Varkenshouderij	9,9	9,0	-9
Pluimveehouderij	2,7	2,1	-23
Totaal	100	100	

Berekend op basis van metelling 1984. Het procentueel verschil geeft alleen weer wat het effect is van bss in plaats van sbe. De wijze waarop normen voor snijmais en vollegrondsgroenten zijn toegerekend is in beide kolommen gelijk (NEG-methode).

Een en ander heeft ook consequenties voor de typologie van bedrijven. Op gemengde bedrijven met b.v. intensieve veehouderij weegt deze tak nu relatief wat minder zwaar dan in sbe gemeten. Het is niet de bedoeling van deze publikatie om in te gaan op de overgang van VAT- naar NEG-typologie. Wel is in bijlage 4 een tabel opgenomen waarin per NEG-bedrijfstype de produktieomvang in sbe wordt weergegeven, alsmede het aantal sbe per nge.

Literatuur

Altena, L. van

"De ontwikkeling van de landbouwstatistiek na 1980"
in: Bedrijfsontwikkeling, febr. 1984

Centraal Bureau voor de Statistiek

"Voorstel voor een systeem van bedrijfsclassificatie in de land- en tuinbouw",
Eindrapport van de ad-hoc werkgroep bedrijfstypologie, Voorburg, 1982

Commissie voor de Europese Gemeenschappen:

"Communautaire typologie" in: publikatieblad L 120, 17.8.1985,
Brussel 1985

Dröge, H., K.J. Poppe en H. Prins

Toepassing van standaardbedrijfseenheden en bewerkingseenheden in onderzoek en
voorlichting op landbouwbedrijven, Den Haag, LEI-mededeling 273

Kuperus, J.A.

"The Dutch system of farm classification"
in: European review of Agricultural Economics 2 (1)

Niphuis, A.J.

"Bedrijfstypering in de land- en tuinbouw"
in: Centraal Bureau voor de Statistiek: CBS-select/2, Voorburg, 1983

Poppe, K.J.

"Het EG-boekhoudnet" in: Van bedrijfsuitkomsten tot financiële positie (BEF),
Den Haag, LEI-publikatie PR 13-82/83

BIJLAGE I

DE BRUTO STANDAARDSALDI (BSS)

I. DEFINITIE EN WIJZE VAN BEREKENING VAN DE BSS

- a) Onder het „brutosaldo” van een onderdeel van een landbouwbedrijf wordt verstaan: de in geldwaarde uitgedrukte totaalopbrengst minus bepaalde bijbehorende specifieke kosten.

Onder „bruto standaardsaldi” (BSS) wordt verstaan: de waarde van het brutosaldo die overeenstemt met de gemiddelde situatie in een bepaalde regio voor elk van de onderscheiden kenmerken.

- b) De totaalopbrengst is gelijk aan de som van de waarde van het/de hoofdprodukt(en) en de waarde van het/de bijprodukt(en).

Deze waarden worden berekend door de produktie per eenheid (minus eventuele verliezen) te vermenigvuldigen met de prijs af boerderij, exclusief BTW.

In de totaalopbrengst zijn tevens begrepen de subsidiebedragen die verband houden met produkten, arealen en/of veestapel.

- c) Voor de berekening van de BSS worden volgende specifieke kosten van de totaalopbrengst afgetrokken:

1. bij de plantaardige produktie:

- zaaizaad en plantgoed (aangekocht en voortgebracht op het eigen bedrijf);
- aangekochte meststoffen;
- gewasbeschermingsmiddelen;
- diverse specifieke kosten, die het volgende omvatten:
 - irrigatiewater,
 - verwarming,
 - drogen,
 - specifieke kosten voor afzet (b.v. sorteren, reinigen, verpakken) en verwerken,
 - specifieke verzekeringskosten,
 - andere specifieke kosten.

2. bij dierlijke produktie:

- vervanging van de dieren;
- veevoer:
 - krachtvoer (aangekocht of voortgebracht op het eigen bedrijf),
 - ruwvoer;
- diverse specifieke kosten, die het volgende omvatten:
 - ziektebestrijding,
 - dekgeld en kunstmatige inseminatie,
 - produktiecontrole en dergelijke,
 - specifieke kosten voor afzet (b.v. sorteren, reinigen, verpakken) en verwerken,
 - specifieke verzekeringskosten,
 - andere specifieke kosten.

Zijn niet inbegrepen in de specifieke kosten die worden afgetrokken de kosten die betrekking hebben op arbeid, mechanisatie, gebouwen, motorbrandstoffen, smeermiddelen, onderhoud en afschrijving van machines en uitrusting en op werk van derden. Worden nochtans wel afgetrokken kosten van werk door derden dat betrekking heeft op het aanplanten en roeien van meerjarige culturen en op het drogen.

d) Produktieperiode

De BSS hebben betrekking op een produktieperiode van twaalf maanden (kalender- of landbouwjaar).

Voor de plantaardige en dierlijke produkten waarbij de produktieduur minder of meer dan twaalf maanden bedraagt, wordt een BSS berekend dat betrekking heeft op de aanwas of produktie over twaalf maanden.

e) **Basisgegevens en referentieperiode**

De BSS worden bepaald met behulp van de elementen die zijn genoemd in de vorenstaande punten b) en c). De hiervoor benodigde basisgegevens worden in de Lid-Staten verzameld aan de hand van landbouwboekhoudingen of specifieke enquêtes of worden verkregen door middel van aangepaste berekeningen, en dit over een referentieperiode van drie opeenvolgende kalender- of landbouwjaren. Deze referentieperiode is uniform voor alle Lid-Staten en wordt door de Commissie in overleg met deze vastgesteld.

f) **Eenheden**

1. *Fysiske eenheden:*

- a) De BSS voor de gewassen worden bepaald op grond van de oppervlakte uitgedrukt in hectare.

Voor de champignoncultuur wordt het BSS evenwel bepaald op basis van de totaal-opbrengsten en de directe kosten van alle opeenvolgende oogsten in de loop van het jaar en uitgedrukt per 100 m² oppervlak van de bedden. Voor gebruik in het kader van het informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen worden de aldus bepaalde BSS gedeeld door het aantal opeenvolgende oogsten per jaar, welk aantal door de Lid-Staten wordt meegedeeld.

- b) De BSS voor de veehouderij worden bepaald per dier, voor pluimvee evenwel per honderd stuks en voor bijen per volk.

2. *Munteenheden en afronding:*

De basisgegevens voor de bepaling van de BSS worden vastgesteld en de BSS worden berekend in de nationale valuta van de Lid-Staten.

De BSS worden vervolgens in Ecu omgerekend met behulp van de gemiddelde wisselkoersen in de referentieperiode als omschreven in punt 1.e) van deze bijlage. Deze wisselkoersen worden door de Commissie aan de Lid-Staten meegedeeld. De BSS kunnen worden afgerond tot op het dichtstbijgelegen veelvoud van 5 Ecu wanneer dit zinvol is.

2. **AGGREGATIELEVEL VAN DE BSS**

a) **Volgens de kenmerken van gewassen en veehouderij**

- De BSS worden bepaald voor alle takken van agrarische produktie waarvoor in de communautaire enquêtes naar de structuur van de landbouwbedrijven een kenmerk is opgenomen, en wel overeenkomstig de voor deze enquêtes geldende aanwijzingen.
- Voor de Lid-Staten die de kenmerken van de enquêtes aanvullen met nadere details, worden ook voor deze aanvullende kenmerken BSS berekend en dit volgens dezelfde beginselen.

b) **Geografisch**

- Afzonderlijke BSS worden bepaald op zijn minst voor geografische eenheden die te combineren zijn met die van de communautaire enquêtes naar de structuur van de landbouwbedrijven en van het informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen.
- Er wordt geen BSS bepaald voor de kenmerken die in de betrokken regio niet voorkomen.
- Voor de geografische eenheden waarvoor de Lid-Staten aangeven of een bedrijf al dan niet in een probleem- of bergegebied ligt, worden afzonderlijke BSS meegedeeld voor de probleem- of bergegebieden en de overige gebieden van de geografische eenheid, voor zover dit onderscheid zinvol is en er sprake is van een significant verschil.

3. **VERZAMELEN VAN GEGEVENS EN PERIODICITEIT BIJ DE BEPALING VAN DE BSS**

- a) Ten minste eenmaal in de tien jaar worden de basisgegevens voor de bepaling van de BSS fundamenteel herzien op grond van aan de hand van landbouwboekhoudingen of specifieke enquêtes vastgestelde waarden of van waarden verkregen door middel van aangepaste berekeningen.

- b) Binnen de periode van tien jaar tussen twee opeenvolgende verzamelactiviteiten als bedoeld sub a) worden de BSS normaal gesproken iedere twee jaar bijgesteld. Deze bijstellingen geschieden:
- hetzij door basisgegevens te herzien op soortgelijke wijze als vermeld sub a),
 - hetzij door toepassing van een berekeningsmethode waarmee de BSS kunnen worden geactualiseerd. De grondslagen van een dergelijke methode worden op communautair niveau vastgesteld.
- c) De referentieperiodes die worden aangehouden voor de herziening van gegevens en het verrichten van actualisatieberekeningen als bedoeld sub a) en b) zijn voor alle Lid-Staten uniform en worden door de Commissie in overleg met deze vastgesteld.
- Deze referentieperiodes hangen zoveel mogelijk samen met de uitvoering van communautaire enquêtes inzake de structuur van de landbouwbedrijven.

4. UITVOERING

De Lid-Staten hebben tot taak overeenkomstig het bepaalde in deze bijlage de basisgegevens voor de berekening van de BSS te verzamelen, de BSS te berekenen en deze in Ecu om te rekenen, en de voor de eventuele toepassing van de actualisatiemethode benodigde gegevens te verzamelen.

Zij verstrekken de beschikbare gegevens en de uitkomsten aan de Commissie in een gestandaardiseerd formaat. Dit formaat wordt door de Commissie vastgesteld in overleg met de Lid-Staten.

5. TE VOLGEN HANDELWIJZE VOOR SOMMIGE BIJZONDERE GEVALLEN

Volgende speciale regels zijn toe te passen voor de berekening van de BSS in sommige bijzondere gevallen:

a) Graasdieren en ruwvoedergewassen

1. Algemene regel

De wijze waarop de BSS voor graasdieren en ruwvoedergewassen worden toegepast, hangt af van de verhouding die binnen het bedrijf tussen beide groepen van kenmerken bestaat. De variabele kosten van ruwvoedergewassen worden in mindering gebracht bij het berekenen van de BSS van graasdieren. Daarom worden de BSS die zijn bepaald voor de rubrieken betreffende ruwvoedergewassen, bij de toepassing van de communautaire typologie als algemene regel behandeld als waren zij gelijk aan nul.

2. Afwezigheid van graasdieren

(i) Ruwvoedergewassen zonder graasdieren

Bij afwezigheid van graasdieren op het bedrijf worden de ruwvoedergewassen, waarvan de produktie normaliter bestemd is voor de verkoop, op eenzelfde wijze behandeld als de andere gewassen en de desbetreffende BSS worden erop toegepast.

(ii) Blijvend grasland zonder bezetting door graasdieren

Om de classificatie mogelijk te maken van bedrijven waarvan een groot deel van het areaal bestaat uit blijvend grasland waarvan de opbrengst niet voor de verkoop is bestemd en waar op het tijdstip van de enquête geen graasdieren voorkomen, kunnen voor dit kenmerk in regio's waar dergelijke gevallen zich vaak voordoen lage forfaitair geraamde BSS vastgesteld en op deze bedrijven toegepast worden.

3. Onevenwichtige ruwvoederpositie

Verkeert een bedrijf in een onevenwichtige ruwvoederpositie als omschreven onder (i) hierna, dan gelden bijzondere bepalingen:

- in geval van een ruwvoedertekort worden overeenkomstig het onderstaande punt (ii) speciale BSS voor graasdieren toegepast;
 - in geval van een ruwvoederoverschot worden overeenkomstig het onderstaande punt (iii) de BSS voor ruwvoedergewassen toegepast.
- (i) Voor elke regio wordt een marge vastgesteld waarbuiten een bedrijf wordt geacht in een onevenwichtige ruwvoederpositie te verkeren.

Een bedrijf heeft een ruwvoedertekort als de verhouding BSS graasdieren/BSS ruwvoedergewassen, aan te duiden als R , een grens R_0 overschrijdt. Blijft deze verhouding onder een grens R_s , dan is er een ruwvoederoverschot.

- (ii) In geval van een ruwvoedertekort ($R > R_D$) worden de BSS van alle ruwvoedergewassen op nul gesteld. Bij de onderscheiden categorieën van graasdieren wordt voor het gedeelte $\frac{R_D}{R}$ (zo nodig breuken van dieren omvattend) dat wordt geacht aan het „normale” patroon te beantwoorden, de normale BSS toegepast; voor het resterende gedeelte $\frac{(R-R_D)}{R}$, waaraan het ruwvoedertekort wordt toegeschreven, worden speciaal vastgestelde BSS voor graasdieren toegepast.
- (iii) In geval van een ruwvoederoverschot ($R < R_S$) wordt voor elk ruwvoeder-gewas overgegaan tot de waardering van het gedeelte van de oppervlakte dat het overschot oplevert en dit door de desbetreffende BSS erop toe te passen. Het gedeelte dat het overschot oplevert komt in de regel overeen met $\frac{(R_1-R)}{R_2}$. Dit gedeelte kan nochtans in bepaalde specifieke gevallen worden vastgesteld in verhouding tot een waarderingsdrempel R_v hoger dan R_S . In geval van een ruwvoederoverschot wordt voor elk kenmerk betreffende graasdieren het normale BSS toegepast.
- (iv) De Lid-Staten stellen de grenswaarden R_D en R_S en in voorkomend geval R_v voor elke regio vast en delen deze aan de Commissie mede.
- (v) — De ruwvoedergewassen waarvoor de bijzondere bepalingen gelden, zijn:
 D12: voederhakovruchten,
 D18: voedergewassen,
 F01: blijvend grasland, exclusief weiden met geringe opbrengst,
 F02: weiden met geringe opbrengst.
- De graasdieren waarvoor de bijzondere bepalingen gelden, zijn:
 J01: eenhoevige dieren,
 J02 tot en met J08: runderen,
 J09: schapen,
 J10: geiten.
- b) **Braakland**
 Om de classificatie mogelijk te maken van bedrijven die op het tijdstip van de enquête alleen braakland hebben, kunnen lage, forfaitair geraamde BSS voor dit kenmerk in regio's waar dergelijke gevallen zich vaak voordoen worden vastgesteld en op deze bedrijven worden toegepast.
- c) **Tuinen voor eigen gebruik**
 Aangezien de produkten van tuinen voor eigen gebruik normaal niet bestemd zijn voor de verkoop, wordt er over het algemeen van uitgegaan dat de betrokken BSS nul bedragen. Voor regio's waar in veel gevallen de tuin voor eigen gebruik een niet te verwaarlozen bijdrage levert aan de totaalopbrengst van het bedrijf, kunnen evenwel BSS worden bepaald door toepassing naar analogie van de in deze bijlage vervatte voorschriften en methodes.
- d) **Biggen**
 Het voor biggen bepaalde BSS wordt slechts meegerekend in het totale BSS van het bedrijf, in de gevallen waar er op het bedrijf geen fokzeugen zijn.

Bijlage 2 Vergelijking meetellings- en EG-kenmerken

Lijst van EG-kenmerken vs. meetellingsrubrieken (1984)

Code EG	Rubrieknaam EG	Rubrieknaam meetelling	Code mei- telling
D/01	Zachte tarwe		
D/01-1	Wintertarwe	Wintertarwe	301
D/01-2	Zomertarwe	Zomertarwe	303
D/02	Harde tarwe		
D/03	Rogge	Rogge	309
D/04	Gerst	Wintergerst	305
		Zomergerst	307
D/05	Haver	Haver	311
D/06	Korrelmais	Korrelmais	313
D/07	Rijst		
D/08	Ov. granen	Mengsels van granen	315
D/09	Peulvruchten		
D/09-1	Droge erwten	Groene erwten	317
		Schokkers	319
		Kapucijners en graue erwten	321
		Veldbonen	325
D/09-2	Bruine bonen	Bruine bonen	323
D/10	Aardappelen		
D/10-1	Pootaardappelen-klei	Pootaardappelen-klei	349
D/10-2	Pootaardappelen- zand of veen	Pootaardappelen- zand of veen	347
D/10-3	Consumptieaard- appelen klei	Consumptieaard- appelen klei	353
D/10-4	Consumptieaardappelen zand/veen	Consumptieaardappelen zand/veen	351
D/10-5	Fabrieksaardappelen	Fabrieksaardappelen	355
D/11	Suikerbieten	Suikerbieten	357
		Pootbieten	361
D/12	Voederhakvruchten	Voederbieten	359
		Koolrapen	363
		Landbouwwortelen	365
		Ov. knol-/wortelgew.	367
D/13D	Handelsgewassen	Koolzaad	327
		Karwijzaad	329
		Blauwmaanzaad	331
		Vlas	335
		Teunisbloemen	333
		Ov. handelsgewassen	337
D/14A	Groenten in de volle grond		
D/14A-1	Uien	Zaaiuien	401
		Zilveruitjes	403
		Poot- + plantuien	419
D/14A-2	Conservengroenten	Erwten groen te oog- sten	405
		Tuinbonen	417 mits 150 are e.m.
		Stambonen	449 mits 150 are e.m.
		Spinazie	475 mits 200 are e.m.
D/14A-3	Ov. groenten in de volle grond	Knolselderij	437 mits 100 are e.m.
		Was- en bospeen	439 mits 50 are e.m.
		Winterpeen	441 mits 150 are e.m.

Bijlage 2 (1e vervolg)

Lijst van EG-kenmerken vs. meitellingsrubrieken

Code EG	Rubrieknaam EG	Rubrieknaam meitelling	Code meitelling
		Witlofwortel	451 mits 100 are e.m.
		Schorseneren	481 mits 100 are e.m.
		Ov. groenten	483 mits 200 are e.m.
D/14B	Groenten in de open grond		
D/14B-1	Aardbeien	Aardbeien	407
D/14B-2	Augurken en peen	Augurken	433
		Was- en bospeen	439 mits tot 50 are
D/14B-3	Andijvie etc.	Andijvie	473
		Asperges	409
		Bewaarkool	446
		Bloemkool	435
		Kropsla	465
		Prei	443
		Spinazie	475 mits tot 200 are
		Spruitkool	447
		Stambonen	449 mits tot 150 are
		Stokbonen	453
		Winterpeen	441 mits tot 150 are
D/14-4	Ov. groenten in de open grond	Herfst- en vroege sluitkool	444
		Knolselderij	437 mits tot 100 are
		Schorseneren	481 mits tot 100 are
		Tuinbonen	417 mits tot 150 are
		Witlofwortel	451 mits tot 100 are
		Ov. groenten	483 mits tot 200 are
D/15	Groenten onder glas		
D/15-1	Opkweekmateriaal	Opkweekmateriaal	625
D/15-2	Verwarmede tomaten etc.	Tomaten verwarmd	601
		Komkommer verwarmd	605
		Aardbeien verwarmd	609
		Paprika verwarmd	613
D/15-3	Onverwarmede aardbeien etc.	Aardbeien koud	611
		Augurken verwarmd	617
		Ov. groenten verw.	621
D/15-4	Onverwarmede tomaten etc.	Tomaten koud	603
		Komkommer koud	607
		Paprika koud	615
		Augurken koud	619
		Ov. groenten koud	623
D/16	Bloemen open grond		
D/16-1	Hyacinten etc.	Hyacinten	571
		Bloemwekerijgewassen open grond	541
D/16-2	Tulpen etc	Tulpen	573
		Lelies	579
		Irissen	580
		Ov. bijgoed	581
D/16-3	Narcissen en gladfolen	Narcissen	575
		Gladfolen	577
D/16-4	Vaste planten	Vaste planten	561

Bijlage 2 (2e vervolg)

Lijst van EG-kenmerken vs. meitellingsrubrieken

Code EG	Rubrieknaam EG	Rubrieknaam meitelling	Code meitelling
D/17	Bloemen onder glas		
D/17-1	Opkweekmateriaal	Opkweekmateriaal	
		snijbloemen	666
D/17-2	Potplanten	Potpl. voor de bloei	660
		Potplanten blad	662
D/17-3	Rozen etc.	Rozen	641
		Anjers grootbloemig	643
D/17-4	Trosanjers etc.	Anjers-tros	645
		Freesia's	649
		Orchideën	650
		Lelies	655
		Perkplanten	663
D/17-5	Chrysanten etc.	Chrysanten	647
		Gerbers's	651
		Bouvardia	656
		Gypsophila	653
		Ov. snijbloemen	657
		Ov. bloemkwekerijgew.	665
D/18	Voedergewassen		
D/18A	Tijdelijk grasland	Tijdelijk grasland	715
		Graszoden	717
D/18B	Ov. voedergewassen		
D/18B-1	Snijmais	Snijmais	373
D/18B-2	Luzerne etc.	Luzerne	369
		Klaver	371
		Ov. groenvoedergewassen	375
D/19	Zaden en planten op bouwland		
D/19-1	Landbouwzaden	Suiker- en voeder- bietenzaad	339
		Graszaad	341
		Klaverzaad	343
		Ov. landbouwzaden	345
D/19-2	Tuinbouwzaden	Tuinbouwzaden	531
D/20	Ov. gewassen op bouwland		
D/21	Braakland	Braakland	731
		Groenbestedingsgewassen	377
E/01	Tuinen voor eigen gebruik	Tuinen voor eigen gebruik	739
F/01	Blijvend grasland	Blijvend grasland	703
F/02	Weiden met geringe opbrengst	Natuurlijke graslanden	754
G/01A	Boomgaarden en klein- fruit		
G/01A-1	Kleinfruit en kersen	Kleinfruit	520
		Kersen	531
G/01A-2	Overig fruit	Appelen	501+503
		Peren	505+507
		Pruimen	509
		Morellen	511
		Ov. pit- en steen- vruchten	515

Bijlage 2 (3e vervolg)

Lijst van EG-kenmerken vs. meetlingsrubrieken

Code EG	Rubrieknaam EG	Rubrieknaam meetling	Code mei- telling
G/01B	Schaalvruchten (noten)		
G/02	Citrus		
G/03	Olijven		
G/04	Wijn en druiven		
G/05	Boomkwekerijen		
G/05-1	Sierconiferen en -heesters	Sierconiferen Ov. sierheesters	557 559
G/05-2	Bos- en haagplantsoen etc.	Bos- en haagplantsoen Laan-, park- en vruchtbomen Rozestruiken	551 553 555
G/06	Ov. meerj. cultures		
G/07	Meerjarige cultures onder glas	Fruit onder glas Boomkwekerij en vaste planten	635 667
H/01	Overige oppervlakten	Niet in gebruik zijnde cultuurgrond	753
H/02	Beboste oppervlakten	Bos	755
H/03	Ov. gronden	Ov. gronden	781+(737-735)
I/01	Opvolgende teelten anders dan voeder- gewassen		
I/02	Paddestoelen	Champignonteelt	805
I/03	Geïrrigeerde oppervl.		
I/04	Staannd glas		
J/01	Eenhoevige dieren		
J/01-1	Pony's en paarden jonger dan 3 jaar	Pony's jonger dan 3 jr. Paarden jonger dan 3 jaar	262 260
J/01-2	Pony's en paarden 3 jaar en ouder	Pony's 3 jaar en ouder Paarden 3 jaar e.o.	263 261
J/02A	Mannelijke runderen jonger dan 1 jaar		
J/02A-1	Mestkalveren	Mestkalveren	215
J/02A-2	Ov. mannelijk mestvee tot 1 jaar	Mnl. mestvee jonger dan 1 jaar	219
J/02A-3	Ov. mannelijk rundvee tot 1 jaar	Mnl. jongvee jonger dan 1 jaar	203
J/02B	Vrouwelijke runderen jonger dan 1 jaar		
J/02B-1	Vrl. mestvee jonger dan 1 jaar	Vrl. mestvee jonger dan 1 jaar	217
J/02B-2	Ov. vrouwelijk rundvee tot 1 jaar	Vrl. jongvee jonger dan 1 jaar	201
J/03	Mannelijke runderen 1-2 jaar	Mnl. jongvee 1-2 jaar Mnl. mestvee 1-2 jaar	207 223
J/04	Vrouwelijk mestvee 1-2 jaar		
J/04-1	Vrouwelijk mestvee 1-2 jaar	Vrl. mestvee 1-2 jaar	221
J/04-2	Ov. vrouwelijk rundvee 1-2 jaar	Vrl. jongvee 1-2 jaar	205

Bijlage 2 (4e vervolg)

Lijst van EG-kenmerken vs. meettellersrubrieken

Code EG	Rubrieknaam EG	Rubrieknaam meettelling	Code meettelling
J/05	Mnl. runderen 2 jaar en ouder	Fokstieren 2 jaar en ouder Mnl. mestvee 2 jaar en ouder	213 227
J/06	Vaarzen 2 jaar en ouder		
J/06-1	Vrouwelijk mestvee 2 jaar en ouder	Vrl. mestvee 2 jaar en ouder	225
J/06-2	Ov. vaarzen 2 jaar en ouder	Vrl. jongvee 2 jaar en ouder	209
J/07	Melkkoeien	Melk- en kalfkoeien	211
J/08	Overige koeien	Mest- en wei-dekoeien	229
J/09	Schapen (alle leeftijden)		
J/09A	Ooien	Ov. schapen vrl.	266
J/09B	Overige schapen	Lammeren (bij aantal: 50% ooi)	265
J/10	Geiten	Ov. schapen mnl. Melkgeiten Ov. geiten	268 282 284
J/11	Biggen kleiner dan 20 kg	Biggen nog bij de zeug Biggen niet meer bij de zeug	235 237
J/12	Fokzeugen 50 kg en meer	Gedekte zeugen Zeugen bij biggen Ov. Fokzeugen Dekrijpe beren	247 249 251 255
J/13	Andere varkens	Mestvarkens 20-50 kg Mestvarkens 50 kg e.m. Opfokzeugjes en -beertjes 20-50 kg Opfokzeugen 50 kg en meer Opfokberen 50 kg en meer	239 241 243 245 253
J/14	Mesthoenders	Slachtkuikens	269
J/15	Leghennen		
J/15-1	Leghennen 18 weken en ouder	Leghennen 18 weken-20 maanden Leghennen ouder dan 20 maanden	276 278
J/15-2	Leghennen jonger dan 18 weken	Leghennen tot 18 weken	275
J/15-3	Moederdieren slachtrassen jonger dan 5 maanden	Moederdieren slachtrassen tot 5 maanden	271
J/15-4	Moederdieren slachtrassen 5 maanden en ouder	Moederdieren slachtrassen 5 maanden en ouder	273

Bijlage 2 (5e vervolg)

Lijst van EG-kenmerken vs. meetlingsrubrieken

Code EG	Rubrieknaam EG	Rubrieknaam meetling	Code mei- telling
J/16	Overig pluimvee		
J/16-1	Jonge kalkoenen voor de slacht	Jonge kalkoenen voor de slacht	291
J/16-2	Jonge kalkoenen voor de eierproduktie	Kalkoenen voor de eierprod., jonger dan 7 maanden	293
J/16-3	Ov. kalkoenen voor de eierproduktie	Kalkoenen voor de eierproduktie, 7 maanden en ouder	295
J/16-4	Ov. pluimvee	Jonge eenden voor de slacht	287
		Eenden voor de leg	289
		Ov. pluimvee (w.o. ganzen en parel- hoenders)	297
J/17	Moederkonijnen		
J/18	Bijen		
J/19	Andere dieren		

Bijlage 3 bss-1973, bss-1980 en bss 1982

Code	Technische productie-eenheid	bss- 1973	bss- 1980	bss- 1982
D/01	Zachte tarwe	511	1000	1155
D/01-1	Wintertarwe	.	.	1195
D/01-2	Zomertarwe	.	.	820
D/03	Rogge	407	750	775
D/04	Gerst	446	750	995
D/05	Haver	429	750	925
D/06	Korrelmais	446	750	850
D/08	Ov. granen	.	750	850
D/09	Peulvruchten	560	1000	1215
D/09-1	Bruine Bonen	.	.	1315
D/09-2	Erwten	.	.	1140
D/10	Aardappelen	998	2000	2375
D/10-1	Pootaardappelen op klei	.	.	4085
D/10-2	Pootaardappelen op zand/veen	.	3450	2815
D/10-3	Consumptieaardappelen op klei	.	.	2545
D/10-4	Consumptieaardappelen op zand/veen	.	2300	1620
D/10-5	Fabrieksaardappelen	.	1150	1310
D/11	Suikerbieten	972	1700	1965
D/12	Voederhakvruchten	731	1400	1345
D/13D	Handelsgewassen	538	900	1245
D/14A	Groenten volle grond	682	1600	1945
D/14A-1	Uien	.	.	2505
D/14A-2	Conservengroenten	.	.	1090
D/14A-3	Ov. groenten in volle grond	.	.	2580
D/14B	Groenten Open grond	2727	7500	6860
D/14B-1	Aardbeien	.	.	17540
D/14B-2	Augurken en peen	.	.	10950
D/14B-3	Andijvie etc.	.	.	6090
D/14B-4	Ov. groenten open grond	.	.	3930
D/15	Groenten onder glas	31707	83000	102900
D/15-1	Opweekmateriaal	.	.	289100
D/15-2	Verwarmede tomaten etc.	.	.	105200
D/15-3	Onverwarmede aardbeien etc.	.	.	87900
D/15-4	Onverwarmede tomaten etc.	.	.	66300
D/16	Bloemen open grond	5041	12000	13100
D/16-1	Hyacinten etc.	.	.	16100
D/16-2	Trekheesters	.	.	11900
D/16-3	Narcisen en gladiolen	.	.	7600
D/16-4	Vaste planten	.	.	3350
D/17	Bloemen onder glas	52966	112000	129900
D/17-1	Opweekmateriaal	.	.	282500
D/17-2	Potplanten	.	.	167700
D/17-3	Rozen etc.	.	.	141100
D/17-4	Trosanjers etc.	.	.	117600
D/17-5	Chrysanten	.	.	104500
D/18A	Tijdelijk grasland	.	500	800
D/18B	Ov. Voedergewassen	633	990	1230
D/18B-1	Snijmais	.	1000	1235
D/18B-2	Klaver en luzerne	.	500	615
D/19	Zaden bouwland	974	1300	1845
D/19-1	Landbouwzaden	.	1150	1410
D/19-2	Tuinbouwzaden	.	2700	5740
D/20	Ov. gewassen bouwland	538	1000	1040

Bijlage 3 (1e vervolg)

Code	Technische productie-eenheid	bas- 1973	bas- 1980	bas- 1982
F/01	Blijvend grasland	.	700	800
F/02	Weiden met geringe opbrengst	280	.	.
G/01A	Boomgaarden en kleinfruit	1980	5500	5780
G/01A-1	Kleinfruit en kersen	.	.	11140
G/01A-2	Ov. fruit	.	.	5550
G/05	Boomkwekerijen	16389	14110	19200
G/05-1	Sierconiferen en -heesters	.	37000 1)	33500
G/05-2	Bos- en haagplantsoen etc.	.	10000 1)	8900
G/07	Ov. meerjarige cultures onder glas	31707	83000	87100
I/02	Paddestoelen (per ha)	219200	600000	694000
J/01	Eenhoevige dieren	146	65 2)	935
J/01-1	Pony's en paarden jonger dan 3 jaar	.	220	230
J/01-2	Pony's en paarden ouder dan 3 jaar	.	.	965
J/02	Runderen jonger dan 1 jaar	156	200	185
J/02A	Mnl. runderen jonger dan 1 jaar	.	.	150
J/02A-1	Mestkalveren	.	100	115
J/02A-2	Ov. mnl. mestvee	.	.	300
J/02A-3	Ov. mnl. runderen jonger dan 1 jr.	.	.	215
J/02B	Vrl. runderen jonger dan 1 jaar	.	270	215
J/02B-1	Vrl. mestvee jonger dan 1 jaar	.	.	200
J/02B-2	Ov. vrl. vee jonger dan 1 jaar	.	.	215
J/03	Mnl. runderen 1-2 jaar	156	270	300
J/04	Vrl. runderen 1-2 jaar	156	.	215
J/04-1	Vrl. mestvee 1-2 jaar	.	.	200
J/04-2	Ov. vrl. vee 1-2 jaar	.	270	215
J/05	Mnl. runderen 2 jaar en ouder	230	400	300
J/06	Vaarzen 2 jaar en ouder	156	270	215
J/06-1	Vrl. mestvee	.	.	200
J/06-2	Ov. vrl. mestvee	.	.	215
J/07	Melkkoeien	455	825	900
J/08	Ov. koeien	146	0	200
J/09	Schapen	35	.	55
J/09A	Ooien	.	70	125
J/09B	Ov. schapen	.	.	.
J/10	Geiten	0	0	230
J/11	Biggen (mits J/12 = 0)	26	30	35
J/12	Fokzeugen 50 kg en meer	185	260	285
J/13	Andere varkens	26	35	45

Per 100 dieren:

J/14	Slachtkuikens	51	80	85
J/15	Leghennen	190	265	215
J/15-1	Leghennen 18 wkn. en ouder	.	.	210
J/15-2	Leghennen jonger dan 18 wkn.	.	.	95
J/15-3	Moederdieren slachtrassen jonger dan 5 mnd.	.	.	280
J/15-4	Moederdieren slachtrassen ouder dan 5 mnd.	.	.	560
J/16	Ov. pluinvee	268	220	355
J/16-1	Jonge kalkoenen voor de slacht	.	.	380

1) G/05-1 toegepast voor Boskoop en omliggende gemeenten, G/05-2 voor andere gemeenten.

2) In 1973 en 1980 alleen veulens van werkpaarden.

Bijlage 3 (2e vervolg)

Code	Technische produktie-eenheid	bss- 1973	bss- 1980	bss- 1982
J/16-2	Kalkoenen voor de eierproductie jonger dan 7 mnd.	.	.	480
J/16-3	Kalkoenen voor de eierproductie 7 mnd. en ouder	.	.	1925
J/16-4	Eenden	.	.	245
Overige gegevens				
	Wisselkoers 1 Ecu (1973: RE) =	f 3,40829	f 2,76	f 2,5944
	Aantal rondes champignons per jaar:	-	4,0	4,4
	Coefficient Rs 1)	0,5	0,333	1,5

- 1) Voor 1973 en 1980 gold dat bij een ruwvoederoverschot voor het gehele areaal ruwvoeder een bss werd toegekend.

Bron: EG-publikatieblad L148 dd. 5 juni 1978 en L128 dd. 14 mei 1984.

Bijlage 4 Bedrijven naar NEG-type met bss-1982, metelling 1985

Code	Naam	Aantal bedrijven	Sbe per bedrijf	Sbe per nge
1.	Akkerbouwbedrijven	17.568	158	2,95
111	Graanbedrijven	403	61	2,36
121	Gespec. hakvruchten	5.276	197	3,08
122	Graan/hakvruchtbedrijven	1.499	135	2,83
123	Akkerbouwgroentenbedrijven	235	89	3,17
1248	Ov. hakvruchtbedrijven	6.184	189	2,96
1249	Ov. akkerbouwbedrijven	3.971	82	2,64
2.	Tuinbouwbedrijven	18.910	280	3,65
2011	Opengrondsgroentenbedrijven	2.814	122	3,87
2012	Glasgroentenbedrijven	4.863	344	3,51
2013	Ov. Groentenbedrijven	765	138	3,67
2021	Opengrondsbloemenbedrijven	2.781	244	3,97
2022	Glasbloemenbedrijven	5.408	371	3,65
2023	Ov. bloemenbedrijven	638	156	3,81
2033	Champignonbedrijven	767	260	3,51
2039	Ov. tuinbouwbedrijven	874	224	3,60
3.	Blijvende teeltbedrijven	5.754	156	3,96
321	Fruutbedrijven	3.079	135	3,71
348	Boomkwekerijbedrijven	2.402	181	4,16
349	Ov. blijvende teeltbedrijven	273	173	4,39
4.	Graasdierbedrijven	63.386	150	3,37
411	Sterk gespec. melkveebedrijven	39.451	190	3,39
412	Gespec. melkveebedrijven	5.782	178	3,47
437 1)	Ov. melkveebedrijven	2.338	57	3,75
438	Kalvermesterijbedrijven	1.507	117	2,84
439	Ov. rundveebedrijven	2.271	100	3,05
		<u>6.116</u>		
441	Schapebedrijven	783	34	3,03
442	Rundvee/schapebedrijven	390	46	3,32
443	Geitenbedrijven	42	70	3,42
4448	Graslandbedrijven	2.313	23	1,64
4449	Ov. Graasdierbedrijven	8.554	38	3,23
1)	EG-types:			
421	Zoogkoeienbedrijven	157	31	3,49
422	Jong- en mestveebedrijven	3.627	88	2,98
431	Melkveebedrijven met jong- en mestvee	1.871	101	3,39
432	Jong- en mestveebedrijven met melkvee	461	47	3,52
		<u>6.116</u>		

Bijlage 4 (vervolg)

Code	Naam	Aantal bedrijven	Sbe per bedrijf	Sbe per n g e
5.	Hokdierbedrijven	12.757	168	3,69
5011	Fokvarkensbedrijven	4.258	176	3,78
5012	Mestvarkensbedrijven	3.839	95	3,23
5013	Ov. varkensbedrijven	1.879	239	3,57
5021	Legkippenbedrijven	1.543	245	4,20
5022	Slachtpluimveebedrijven	698	118	3,30
5023	Ov. pluimveebedrijven	21	330	3,64
5031	Varkens/pluimveebedrijven	243	227	3,68
5032	Ov. hokdierbedrijven	276	200	3,63
6.	Gewassencombinaties	3.385	144	3,41
601	Tuinbouw/blijvende teeltbedrijven	541	132	3,97
609	Ov. gewassencombinaties	2.844	146	3,32
7.	Veeteeltcombinaties	7.541	147	3,50
71	Graasdiercombinaties	984	110	3,45
72	Ov. veeteeltcombinaties	6.557	152	3,50
8.	Gewassen/veeteeltcombinaties	6.607	111	3,28
81	Akkerbouw/veeteeltcombinaties	4.027	96	3,14
82	Ov. combinaties	2.580	134	3,44
Totaal		135.899	169	3,41

Berekend op basis van CBS-metelling 1985. Bedrijven met 10 sbe en meer.